

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 560/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.**, Štefánikova 27, Bratislava, IČO 00 682 420, zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Tomáš Bardelčík, PhD, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo 149/2020 z 30. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 31. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím dovolacieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutie navrhuje zrušiť, vrátiť dovolaciemu súdu na ďalšie konanie a žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľka vystupovala ako žalovaná v 1. rade v konaní vedenom pred Okresným súdom Poprad (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 31/2006, ktorého predmetom bolo určenie neplatnosti notárskej zápisnice (o ručiteľskom záväzku žalobcu, pozn.) a zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcu. Okresný súd v označenej veci rozhodol rozsudkom č. k. 9 C 31/2006-833 zo 4. júla 2018 tak, že žalobe vyhovel a určil neplatnosť notárskej zápisnice, ako aj zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že tieto právne úkony sú neplatné, pretože boli uzavreté v rozpore

so zásadami poctivého obchodného styku, ktoré v zmysle ekvity sú obdobou konania v rozpore s dobrými mravmi a tvoria jej podmnožinu.

2.2. Na základe odvolania sťažovateľky rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 Co 9/2019-875 z 21. mája 2019 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovateľka namietala, že súd prvej inštancie neodôvodnil riadne a dostatočne svoje rozhodnutie, keď argumentoval tým, že skutočnosť, že žalovaný v 2 rade konal nepoctivo, nemôže byť na ťarchu sťažovateľky ako žalovanej v 1. rade, preto odôvodnenie konštatujúce porušenie § 265 Obchodného zákonníka nespôsobuje neplatnosť právnych úkonov uzatvorených medzi sťažovateľkou a žalobcom. Odvolací súd po preskúmaní veci považoval napadnuté rozhodnutie v jeho výrokovej časti za správne (bod 8). Po rekapitulácii rozhodných skutkových zistení a vykonaných dôkazov odvolací súd poukázal na inštitút dobrých mravov, zásady poctivého obchodného styku, ako aj zákaz zneužitia práva, ktoré charakterizoval ako korektív na odstránenie tvrdosti zákona a inštrument slúžiaci k nachádzaniu spravodlivosti. Konštatoval s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 5/2012, že uplatňovanie zásady poctivého obchodného styku spočíva v rešpektovaní tejto zásady už pri uzatváraní obchodných zmlúv, ako aj v priebehu ich plnenia (bod 29). Porušenie tejto zásady videl v spôsobe a v konaní sťažovateľky, ktorá predložila predmetné právne úkony (vyhlásenie o ručení, záložná zmluva) žalobcovi na podpis bez toho, aby žalobca bol prítomný na rokovaní o uzavretí úverovej zmluvy, tieto mu boli predložené už len na podpis na chodbe bez toho, aby bol oboznámený s tým, čo bolo predložené na podpis (body 30, 34). Krajský súd preto dospel k záveru, že konanie sťažovateľky v spôsobe, akým došlo k uzatvoreniu záložnej zmluvy a podpísaniu ručiteľského záväzku žalobcu, je potrebné posúdiť nielen ako porušenie zásad poctivého obchodného styku, ale aj ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Rovnako aj konanie žalovaného v 2. rade posúdil ako rozporné s dobrými mravmi (bod 32). Vychádzajúc zo záverov rozsudku najvyššieho súdu (R 86/2018), konštatoval, že súlad právnych úkonov s dobrými mravmi je potrebné skúmať pred aplikáciou § 265 Obchodného zákonníka. Posudzovanie neplatnosti právnych úkonov pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy, čo znamená aj to, že v rámci obchodných vzťahov je neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi (bod 35). Preto posúdil predmetné úkony ako neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, teda ich posúdil ako absolútne neplatné právne úkony (bod 36). Rozpor s dobrými mravmi a rozpor s morálkou videl v tom, že sťažovateľka ako banka preukázala nulový záujem pri informovaní žalobcu o dôležitých aspektoch úveru, preto dospel k záveru, že nekonala s odbornou starostlivosťou. Konštatoval, že dotknuté zabezpečovacie právne úkony právo vytvorili, no na zjavnú škodu pre žalobcu a v rozpore s morálkou (bod 39). Skutočnosť, že išlo o formulárové úkony, pripisoval relevanciu ako okolnosti, ktorá dokrešľuje možnosti žalobcu pri podpise týchto úkonov, hoci im nebolo možné pripísať také následky, ako to vyplýva z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-74/15 (bod 40). Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s výrokom rozsudku súdu prvej inštancie a potvrdil ho ako vecne správny.

2.3. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Nesprávnosť právneho posúdenia veci videla v právnych názoroch odvolacieho súdu, preto formulovala právnu otázku, ktorú považovala za kľúčovú pre posúdenie správnosti rozhodnutia v znení: *„či je možné konštatovať neplatnosť*

právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ na základe okolností, za ktorých bol právny úkon urobený?“ Tvrdila, že prípadné nemravné konanie účastníka právneho úkonu v priebehu predkontraktačného procesu môže mať vplyv iba na vôľu konajúcej osoby, a nie na obsah alebo účel právneho úkonu. Dovolací súd v podstatnom uviedol, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo založené len na tejto sťažovateľkou nastolenej právnej otázke. Vyjadril názor, že odvolací súd len doplnil rozhodnutie súdu prvej inštancie o dôvody neplatnosti týchto právnych úkonov, keď sa stotožnil so záverom o ich neplatnosti pre rozpor s poctivým obchodným stykom podľa § 265 Obchodného zákonníka, a teda rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bolo výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie sú výsledkom posudzovania dobrých mravov, zásady poctivého obchodného styku a zákazu zneužitia práva podľa viacerých ustanovení Občianskeho a Obchodného zákonníka, preto dospel k záveru, že sťažovateľkou formulovaná právna otázka zjavne nespĺňa charakteristické znaky právnej otázky, na ktorej vyriešení spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Vyriešenie nastolenej otázky dovolacím súdom by neovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej a právne postavenie sťažovateľky v spore v kontexte vykonaného dokazovania by nebolo spôsobilé priniesť zmenu záverov odvolacieho súdu a tým aj pozitívny výsledok v spore, preto konštatoval, že sťažovateľkou dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (bod 23), preto dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP (bod 28).

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery odvolacieho súdu považuje za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú uplatnila už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom v rámci svojho dovolania. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia jej označených práv rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v sťažnosti zotrvala na svojom právnom posúdení veci, z čoho vyvodzovala porušenie svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jej výhrad a námietok vznesených v dovolaní, ktorý jej dovolanie odmietol ako procesne neprípustné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či všeobecné súdy dali dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

5. Sťažnostná argumentácia, ako už bolo konštatované, bola v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, považuje riešenie a výsledok sporu za spravodlivý, pričom na rozdiel od sťažovateľky považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností.

6. Pokiaľ ide o dôvod prípustnosti dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 CSP a sťažovateľkou nastolenú otázku v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci, ústavný súd považoval hodnotenie nastolenej právnej otázky najvyšším súdom za ústavne konformné, zodpovedajúce rozhodným skutočnostiam veci.

7. Záver najvyššieho súdu, že od sťažovateľkou položenej prvej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, možno považovať za ústavne konformný záver. Sťažovateľka namietané nesprávne právne posúdenie veci redukovala na jednu, podľa jej názoru kľúčovú otázku, ktorá súvisela so záverom o absolútnej neplatnosti predmetných právnych úkonov. S týmto zjednodušením sa podľa názoru ústavného súdu nedá stotožniť. Problematika neplatnosti právnych úkonov pre rozpor s dobrými mravmi však v okolnostiach posudzovanej veci bola komplexnou otázkou, ktorá nepochybne súvisela aj s právnym posúdením ďalších okolností významných pre prijatie takéhoto záveru o neplatnosti sporných právnych úkonov. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nebolo sporné, že išlo o právne vzťahy medzi tromi subjektami, pričom sporné nebolo ani to, že žalovaný v 2. rade, ktorý bol dlžníkom podľa uzatvorenej úverovej zmluvy, konal v rozpore s dobrými mravmi. Sporným malo byť to, či táto skutočnosť môže mať vplyv na platnosť úkonov medzi žalobcom ako poskytovateľom úveru a žalovaným v 1. rade (ako ručiteľom a záložcom), ktoré slúžili k zabezpečeniu úveru poskytnutému žalovanému v 2. rade. Toto posúdenie bolo závislé od skutkových okolností prípadu a záverov, ktoré vo veci konajúce súdy vyvodili z vykonaného dokazovania. Teda bolo závislé okrem iného aj od zistenia, či konanie sťažovateľky bolo možné posúdiť ako konanie s odbornou starostlivosťou. V tomto smere ústavný súd poukazuje na záver odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že spôsob, akým došlo k uzatvoreniu predmetných právnych úkonov zo strany sťažovateľky, teda predloženie na podpis formulárových úkonov bez reálnej možnosti sa oboznámiť s obsahom dotknutých úkonov vopred a možnosti ovplyvniť ich obsah, rozhodne nebolo možné považovať za konanie s odbornou starostlivosťou. Naopak, konštatoval, že išlo o právne úkony, ktoré mali za cieľ zabezpečiť nároky z úverovej zmluvy na zjavnú škodu pre žalobcu, čo bolo rozporné s morálkou.

8. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za bez významu ani skutočnosť, že žalovaný v 2. rade konal v rozpore s dobrými mravmi. V kontexte toho, že išlo o právne vzťahy medzi tromi subjektami, zabezpečenie úveru bolo realizované na základe právnych úkonov sťažovateľky s treťou osobou (žalobcom) a sťažovateľka nekonala s odbornou starostlivosťou, je možné konštatovať, že platnosť týchto úkonov bolo možné posudzovať aj v rámci vzájomných vzťahov týchto subjektov. Podľa názoru ústavného súdu možno formulovať zásadu, že právny úkon môže byť posúdený ako neplatný, ak vytvára možnosť, že ním bude oklamaná tretia osoba, v dôsledku

čoho utrpí škodu. Typickým príkladom takýchto úkonov je cesia, ale aj zabezpečovacie úkony s tretími osobami, čo je aj prípad sťažovateľky.

9. Ústavný súd v závere dodáva, že sa hlási k pravidlu, že právny poriadok spočíva na mravnom poriadku, preto pozitívne právo nesmie nikdy urážať nepochybný, nepopierateľný a všeobecne uznávaný príkaz praktickej morálky (k tomu pozri Eliáš, K.: Základní princípy soukromného práva v soudní rozhodovací praxi, Soudní rozhledy, 2/1999, s. 41 a nasl.).

10. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietanými právami sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces na jednej strane a napadnutým uznesením dovolacieho súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu namietaných práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

11. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu